

Onderwerp Kadernota weerstandsvermogen en risicomanagement 2020

Steller/telnr. Mark Koes/ 7676 Bijlagen 2

Classificatie

Portefeuillehouder	☐ Vertrouwelijk de Rook	Raadscommissie
Langetermijn agenda (LTA) Raad	LTA ja: ☒ Maand 1ste kwartaal LTA : ☐ Niet op LTA	Jaar 2020

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

- I. de kadernota weerstandsvermogen en risicomanagement 2020 vast te stellen onder gelijktijdige intrekking van de kadernota weerstandsvermogen en risicomanagement 2016;
- II. de algemene egalisatiereserve (AER) te hernoemen naar Algemene Reserve (AR);
- III. de reserves grondzaken / grondbank, sociaal domein, Martiniplaza, geluidsreducerend asfalt, kunstvoorraad, Bodemsanering, Groninger Monumentenfonds, Forumgarage, parkeren, recreatiegebied Kardinge en exploitatierisico Forum per 1 januari 2020 samen te voegen met de Algemene Reserve;
- IV. de middelen in de reserve onderwijshuisvesting die meetellen voor het weerstandsvermogen van €1,212 miljoen per 1 januari 2020 over te hevelen naar de Algemene Reserve;
- IV. een nieuwe bestemmingsreserve in te stellen (Algemene Bestemmingsreserve) en de middelen in de Algemene Reserve die niet meetellen voor het beschikbaar weerstandsvermogen (omdat er al een bestemming op ligt) per 1 januari 2020 over te heven naar de (nieuwe) Algemene Bestemmingsreserve.

Samenvatting

In deze kadernota weerstandsvermogen staan de gemeentelijke afspraken over risicomanagement en de bepaling van het gemeentelijk weerstandsvermogen. De afspraken over weerstandsvermogen uit het coalitieakkoord 'Gezond, Groen, Gelukkig Groningen' zijn overgenomen in deze kadernota.

Bij de uitvoering van gemeentelijke taken loopt de gemeente risico's. Risicomanagement gaat over het sturen op en beheersen van risico's. Het uitgangspunt bij het risicomanagement is dat het risicomanagement integraal onderdeel uitmaakt van alle processen in de organisatie (integraal risicomanagement). Hierbij is het belangrijk dat het gesprek over risico's op alle niveaus, zowel ambtelijk als bestuurlijk, wordt gevoerd in alle stappen die we bij risicomanagement onderscheiden. Dit vergroot het risicobewustzijn in de organisatie en bij het bestuur. Het is de kunst een goede balans te vinden tussen risico's en beheersmaatregelen aan de ene kant en het hebben van voldoende buffers om eventuele resterende risico's op te vangen aan de andere kant.

Aanleiding en doel

Directe aanleiding voor actualisatie van de kadernota weerstandsvermogen zijn de afspraken die in het coalitieakkoord 'Gezond, Groen, Gelukkig Groningen' zijn gemaakt. Deze afspraken zijn verwerkt in de geactualiseerde kadernota.

Daarnaast is in de begroting 2019 vooruitgelopen op een aanpassing van de risicoboxenmethode. Deze methode berekent het risico bij de grondexploitaties. Bij het bepalen van het weerstandsvermogen is rekening gehouden met het voordeel van de grondexploitatie Meerstad. Deze wijziging is onderdeel van de voorgestelde aanpassing van deze kadernota risicomanagement weerstandsvermogen.

Kader

De kadernota Weerstandsvermogen en risicomanagement is tot stand gekomen binnen de kaders en voorschriften die op verschillende niveaus hieraan worden gesteld:

Rijk	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)
Gemeente	Financiële Verordening Gemeente Groningen

Argumenten en afwegingen

Risicomanagement

Risicomanagement is gericht op het inventariseren, sturen en beheersen van risico's. Uitgangspunt daarbij is dat het risicomanagement integraal onderdeel uitmaakt van alle processen in de organisatie (integraal risicomanagement). In deze kadernota benoemen we de verschillende stappen die onderdeel zijn van het gemeentelijk risicomanagement. Van belang daarbij is dat het risicomanagement aansluit bij het beleid en de doelstellingen van de gemeente en dat de verantwoordelijkheid van risico's eenduidig is belegd. Daarom breiden we het aantal stappen die vallen onder het risicomanagement uit. We hanteren nu de volgende 7 stappen:

1. Beleid en doelstellingen;
2. Risico-inventarisatie en risicocallocatie aan organisatieonderdeel;
3. Risico's kwantificeren
4. Vaststellen risicotoleranties
5. Sturen en beheersen (risicobeheersmaatregelen)
6. Rapportage risicobeheersmaatregelen
7. Evalueren risicobeheersmaatregelen

Ten opzichte van de vorige kadernota zijn de stappen 1 (beleid en doelstellingen) en 4 (vaststellen risicotoleranties) toegevoegd en is stap 2 uitgebreid met het benoemen van het verantwoordelijke organisatieonderdeel (risicocallocatie).

Niet alle risico's kunnen worden weggenomen met beheersmaatregelen. Voor die risico's die niet weggenomen kunnen worden is weerstandsvermogen nodig. Weerstandsvermogen wordt gevormd door alle middelen die een gemeente heeft om het effect van risico's op te vangen indien ze zich voordoen.

Uitgangspunten weerstandsvermogen

Voor de ratio weerstandsvermogen hanteren we de volgende uitgangspunten:

- We streven aan het eind van de coalitieperiode naar een weerstandsvermogen met een ratio van 100%. Dit betekent dat in de begroting 2022 de ratio weerstandsvermogen tenminste 100% moet zijn.
- Voor de korte termijn accepteren we een ratio van minimaal 80%.
- Indien de ratio van het weerstandsvermogen onder de 80% komt, dienen zo snel mogelijk (bij besluitvorming over de eerstvolgende rekening of begroting) maatregelen te worden genomen die zorgen dat de ratio weer boven de 80% komt.

Voor het aandeel reserves in het weerstandsvermogen hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Er moet ten minste €25 miljoen beschikbaar zijn in reserves die meetellen voor het weerstandsvermogen. Deze €25 miljoen geeft een harde ondergrens aan.
- Het streefniveau van de reserves in het weerstandsvermogen is 50% van de risico's die meetellen voor het weerstandsvermogen.
- Indien de omvang van de reserves die meetellen voor het weerstandsvermogen onder de €25 miljoen komt, dienen direct (bij besluitvorming over de eerstvolgende rekening of begroting) maatregelen te worden genomen die zorgen dat de algemene reserve / reserves wordt aangevuld.

De ondergrens van €25 miljoen in de reserves die meetellen voor het weerstandsvermogen is gebaseerd op een inschatting van acute tegenvallers van de afgelopen jaren. We schatten in dat we met een ondergrens van €25 miljoen nieuwe 'reguliere' tegenvallers kunnen opvangen. Indien zich echter op meerdere fronten grote nadelen voordoen en we bijvoorbeeld tot een afboeking van gronden moeten overgaan zal €25 miljoen niet voldoende kunnen zijn en zullen andere bronnen uit het beschikbaar weerstandsvermogen moeten worden aangesproken.

Daarom stellen we voor een streefniveau in te voeren voor het aandeel van de harde reserves in het beschikbaar weerstandsvermogen. Met het realiseren van een streefwaarde boven de ondergrens van €25 miljoen, is het niet noodzakelijk om bij een onttrekking direct weer tot aanvulling te moeten overgaan. We stellen voor de streefwaarde te bepalen op 50% van het benodigde weerstandsvermogen. Dit betekent niet dat we de reserves direct moeten aanvullen tot die streefwaarde. Het geeft wel het belang aan van het versterken van onze financiële positie. En door het opnemen van een streefwaarde zal de benodigde aanvulling van de reserves jaarlijks expliciet worden meegenomen bij het opstellen van de begroting.

Actueel weerstandsvermogen

We hebben uw raad na het vaststellen van de begroting 2020 diverse voorstellen gedaan die invloed hebben op het beschikbaar weerstandsvermogen. Daarom berichten wij u tussentijds wat het effect van deze maatregelen op het weerstandsvermogen is, mits de raad besluit om deze voorstellen over te nemen.

Rekening houdend met de nu (peildatum 11 februari 2020) bekende onttrekkingen komen de reserves eind 2020 uit op €35,2 miljoen (aandeel AER is €19,3). Het aandeel reserves in het weerstandsvermogen komt daarmee op 34% (dit was in de begroting 2020 36%). De ratio weerstandsvermogen in 2020 daalt ten opzichte van de begroting 2020 van 103% naar 101%.

Terugbrengen aantal reserves

We stellen voor het aantal reserves dat meetelt voor het beschikbaar weerstandsvermogen terug te brengen naar één algemene reserve. Het hebben van meerdere reserves voor het weerstandsvermogen sluit niet goed aan bij de sturingsfilosofie van de organisatie waarbij een opgavegerichte en integrale aansturing voorop staat (sturing vanuit het algemene belang). Daarnaast geeft één reserve geeft ook de meeste transparantie.

Aangezien er één reserve die meetelt voor het weerstandsvermogen overblijft, geldt de ondergrens van €25 miljoen automatisch voor deze (algemene) reserve. Voorgesteld wordt de volgende reserves over te hevelen naar de algemene reserve:

- Reserve Grondzaken / grondbank;
- Reserve Sociaal domein;
- Reserve Martiniplaza;
- Reserve Geluidsreducerend asfalt;
- Reserve Kunstvoorraad CBK;
- Reserve Bodemsanering;
- Reserve Groninger Monumentenfonds;
- Reserve Forumgarage;
- Reserve Parkeren
- Reserve Recreatiegebied Kardingse;
- Reserve Exploitatierisico Forum

Indien in deze reserves rekening is gehouden met claims / onttrekkingen, zullen deze overgaan naar de algemene reserve. Aangezien hier bij het bepalen van het beschikbaar weerstandsvermogen al rekening mee is gehouden, heeft dit geen effect op het niveau van het weerstandsvermogen.

Voor de strategische grondverwervingen (voorheen onttrekking uit de reserve grondzaken) blijft het uitgangspunt dat we met voldoende snelheid kunnen blijven handelen conform de bestaande werkwijze. Voor het beperken van de financiële schommelingen hiervan wordt gedacht aan een transparante, integrale en meerjarige systematiek waarmee voordelige resultaten nadelige kunnen opvangen. Dit wordt nader uitgewerkt.

We stellen voor de reserve onderwijshuisvesting niet meer tot het beschikbaar weerstandsvermogen te rekenen. Voor onderwijshuisvesting is sprake van een grote en langjarige investeringsopgave. Voor de komende 15 jaar gaat het naar verwachting om €400 miljoen. Hiervoor is een lange termijn financieel sturingsmodel opgezet. De reserve onderwijshuisvesting is onderdeel van dit sturingsmodel. De reserve is nodig voor het faseren van de uitgaven omdat voor een investeringsprogramma van deze omvang er altijd verschuivingen zullen optreden in de planning van de onderliggende investeringen.

Gezien de grote omvang van de investeringsopgave, het langjarige karakter ervan en de behoefte om de beschikbare middelen flexibel in te kunnen zetten, willen we onderwijshuisvesting als een bijzonder resultaat presenteren. Dit is opgenomen in het nieuwe kader voor bestemming van het rekeningresultaat, dat tegelijk met deze kadernota ter besluitvorming aan de raad wordt voorgelegd. Bij het integraal huisvestingsplan (IHP) dient hiervoor dan een kader aan de raad te worden voorgelegd. Dit betekent dat toekomstige resultaten onderwijshuisvesting niet meer betrokken worden bij de integrale afweging. Voor- en nadelen, bijvoorbeeld als gevolg van onvermijdelijke en acute investeringen, worden verrekend met de reserve onderwijshuisvesting.

Als onderwijshuisvesting een bijzonder resultaat wordt, kunnen de middelen in de reserve onderwijshuisvesting niet meer meegenomen worden in het beschikbaar weerstandsvermogen, waardoor het beschikbaar weerstandsvermogen vermindert.

Om dit te voorkomen stellen we voor de middelen in de reserve onderwijshuisvesting die nu aan het beschikbaar weerstandsvermogen worden toegerekend (€1,212 miljoen) over te hevelen van de reserve onderwijshuisvesting naar de algemene reserve. Daarmee blijft het beschikbaar weerstandsvermogen op niveau.

De resterende middelen in de reserve onderwijshuisvesting en toekomstige toevoegen tellen niet meer mee voor het beschikbaar weerstandsvermogen. De middelen die nu worden onttrokken aan de reserve onderwijshuisvesting, zullen in toekomstige jaren weer moeten worden aangevuld uit de algemene middelen. Dit zal naar verwachting nodig zijn na 2023.

Daarnaast stellen we voor de reserve kunst op straat niet meer tot het beschikbaar weerstandsvermogen te rekenen. De reserve kunst op straat is ingesteld ter dekking van (nader te bepalen) kunstprojecten in de openbare ruimte. Bij het bepalen van het beschikbaar weerstandsvermogen hielden we meerjarig rekening met een onttrekking van €80.000 per jaar. Omdat we verwachten dat de reserve sneller wordt ingezet voor kunstwerken bij grote projecten zoals zuidelijke ringweg en Meerstad, willen we deze reserve niet langer meenemen in het beschikbaar weerstandsvermogen. Het beschikbaar weerstandsvermogen neemt hierdoor af met €361.000. Op langere termijn is het effect beperkt aangezien in het beschikbaar weerstandsvermogen al rekening werd gehouden met de inzet van de reserve.

Na overheveling van de reserves naar de algemene reserve blijft er een aantal bestemmingen / claims op de algemene reserve rusten. Het gaat bijvoorbeeld om de inzet van reserves in de meerjarenbegroting, een claim voor de kosten van het verleggen van kabels en leidingen in het kader van de aanpak zuidelijke ringweg, dekking kapitaallasten Meerstad tot en met 2022 en de gereserveerde middelen voor het geraamde tekort van het Groninger Forum 2020-2024. We stellen voor de middelen die niet meetellen voor het beschikbaar weerstandsvermogen (omdat er al een bestemming op ligt) in een nieuwe afzonderlijke bestemmingsreserve (algemene bestemmingsreserve) te stoppen. Dit heeft geen effect op het niveau van het weerstandsvermogen omdat de middelen nu ook niet werden meegerekend in het beschikbaar weerstandsvermogen. Het vormen van een reserve is een bevoegdheid van de raad. In de bijlage achter dit raadsvoorstel is een format voor het instellen van een nieuwe reserve opgenomen.

De andere bronnen die we rekenen tot het beschikbaar weerstandsvermogen zijn de stille reserve bij de Enexis aandelen, de onbenutte belastingcapaciteit, de niet structureel ingezette intensiveringsmiddelen en de post onvoorzien. Dit is niet gewijzigd ten opzichte van de vorige kadernota. Ook de volgorde van inzet van onderdelen van het weerstandsvermogen is niet gewijzigd.

Aanpassingen risicoboxenmethode

In de kadernota gaan we specifiek in op de risicoboxenmethode en stellen hier een aantal wijzigingen voor naar aanleiding van een aanpassing van de verslaggevingsregels (BBV) en naar aanleiding van een vergelijking met andere gemeenten. We hebben hiervoor advies gevraagd aan Deloitte.

De volgende wijzigingen zijn opgenomen in de kadernota:

- We nemen bij grondexploitaties een specifiek risico op voor onvoorziene kosten om het niet meer is toegestaan een algemene post 'onvoorzien' op te nemen;
- We houden rekening met een renterisico ten opzichte van de in de grondexploitatie gehanteerde rente omdat het niet meer is toegestaan in grondexploitaties te rekenen met een buffer op de rente ter beheersing van het renterisico;
- We maken onderscheid in de resterende looptijd bij het bepalen van het algemene risico bij gronduitgifte;
- We nemen de contante waarde van het voordeel van de grondexploitatie Meerstad mee bij het bepalen van het risico (benodigd weerstandsvermogen). Met het geraamde voordeel kunnen risico's in het project worden opgevangen. De contante waarde van het voordeel kan daarom in mindering worden gebracht op het risico volgens de risicoboxenmethode.

Naast deze directe wijzigingen van de risicoboxenmethode voeren we nog een aantal wijzigingen door:

- We hanteren een scenario-aanpak om inzicht te krijgen in de bandbreedte van risico's. De te hanteren variabelen voor de scenario aanpak stellen we jaarlijks vast bij de uitgangspunten voor de herziening van grondexploitaties.
- De besluitvorming over de grondexploitatie en de besluitvorming over de aanleg van bovenwijkse voorzieningen die nodig zijn voor de grondexploitatie worden gekoppeld (gebiedsbrede benadering).

Financiële kengetallen

Gemeenten zijn verplicht een overzicht met financiële kengetallen op te nemen in de begroting en de jaarrekening. Voor drie kengetallen stellen we voor een streefwaarde in te voeren. Het gaat om de Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, de solvabiliteitsratio en de structurele exploitatieruimte. Deze kengetallen zijn van belang voor het versterken van de financiële positie. Daarbij merken we op dat streefwaarden niet van vandaag op morgen zijn te realiseren, helemaal gezien het financiële beeld op korte termijn. De kengetallen kunnen alleen op langere termijn worden beïnvloed. Het hanteren van streefwaarden geeft daarmee richting aan toekomstige (investerings-) besluiten. Bij toekomstige besluiten over de inzet van middelen bij begroting en rekening zal de versterking van de financiële positie expliciet worden afgewogen.

Netto schuldquote (gecorrigeerd voor verstrekte leningen)

Bij de beoordeling van de netto schuldquote kijken we vooral naar de quote gecorrigeerd voor verstrekte leningen. De rente en aflossingen van verstrekte leningen drukken niet op de gemeentelijke exploitatie, maar worden betaald door de externe partij waarvoor de lening is aangetrokken. In de begroting 2020 is het kengetal voor 2019 bepaald op 124%.

Voor de netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen streven we naar een waarde onder de 120%. Bij een schuldquote boven de 130% vallen gemeenten in de meest-risicovolle categorie. Bij een schuldquote boven de 130% nemen we maatregelen om de schuldquote weer onder de 130% te krijgen.

Deze streefwaarde geeft aan dat we in de toekomst het aandeel van de gemeentelijke schulden willen verlagen. Om de streefwaarde van 120% te realiseren moet de netto schuld gecorrigeerd voor verstrekte leningen met circa €40 miljoen worden verlaagd. Dit kan bijvoorbeeld door het aanvullen van de gemeentelijke reserves.

Solvabiliteit

De solvabiliteit in de begroting 2020 is bepaald op 8%. Dit is erg laag in vergelijking met andere gemeenten en ligt ruim onder de 20%. Met een solvabiliteit van minder dan 20% vallen gemeenten in de meest risicovolle categorie. Het realiseren van een solvabiliteit van ten minste 20% is op korte termijn niet realistisch. Hiervoor is een aanvulling van meer dan €250 miljoen nodig. Toch stellen we voor om voor de lange termijn een streefwaarde van 20% voor de solvabiliteit op te nemen. Dit sluit aan bij de noodzaak tot versterking van onze financiële positie. Het betekent echter niet dat we de streefwaarde op korte termijn kunnen realiseren, zeker niet gezien het actuele financiële perspectief. Voor de korte termijn hanteren we

een streefwaarde van 10%. Om dit te realiseren is een versterking van het eigen vermogen nodig van bijna €50 miljoen.

Een verbetering van de solvabiliteit wordt bereikt door een verlaging van de opgenomen leningen en een versterking van de reserves. Met het benoemen van deze streefwaarde geven we aan dat de versterking van de reserves de komende periode een belangrijk aandachtspunt is.

Structurele exploitatieruimte

We streven naar een structurele exploitatie die minimaal in evenwicht is. Het kengetal structurele exploitatieruimte is minimaal 0. We willen een begroting die structureel sluitend is. Dit betekent dat de structurele baten voldoende zijn om de structurele lasten te dekken.

Stresstest – houdbaarheidstest gemeentefinanciën

De stresstest is een andere manier om te zien hoe robuust de financiële positie van de gemeente is. Voor het uitvoeren van de stresstest willen we aansluiten bij de houdbaarheidstest gemeentefinanciën van de VNG. De houdbaarheidstest gemeentefinanciën is een andere vorm van een stresstest die inzicht geeft of de financiële positie robuust genoeg is om financiële tegenslagen in de toekomst op te vangen. De test kijkt daarvoor naar geldstromen van de gemeente en de ontwikkeling van de gemeenteschuld bij een slechtweerscenario. Het voordeel van de houdbaarheidstest is dat dit instrument door alle gemeenten kan worden gebruikt, waardoor we beter in staat zijn de gemeente Groningen te vergelijken met andere gemeenten. Daarnaast neemt de uitvoering van de houdbaarheidstest minder tijd in beslag dan de stresstest die we eerder uitvoerden.

We hebben de houdbaarheidstest over 2019 ingevuld. In de houdbaarheidstest worden de effecten van een slechtweers stressscenario en een door te gemeente te bepalen scenario doorgerekend. Hierbij wordt voor het slechtweerscenario rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

- 1) Verlaging van baten uit overdrachten (exclusief bijstand) met 20%;
- 2) Verlaging baten uit overige inkomsten met 11%;
- 3) Stijging lopende uitgaven (exclusief bijstand) met 1%;
- 4) Daling opbrengsten uit bouwgrondexploitatie vanaf 2021 met 20%;
- 5) Afschrijving leningen aan verbonden partijen en derden met 12%;
- 6) Rentestijging 2020 (t.o.v. 2019) met 1%;
- 7) Rentestijging 2021 (t.o.v. 2019) met 2%;
- 8) Rentestijging 2022 (t.o.v. 2019) met 3%;

Het door de gemeente te bepalen scenario hanteert dezelfde onderdelen die in het slechtweerscenario worden gebruikt, waarbij de gehanteerde percentages kunnen worden gevarieerd. Dit geeft de mogelijkheid een midden scenario door te rekenen.

De uitkomst van een houdbaarheidstest laat ontwikkeling van de netto schuldquote (gecorrigeerd voor verstrekte leningen) voor de komende 9 jaar zien. De houdbaarheidstest 2019 bijvoorbeeld geeft een overzicht van de ontwikkeling van de netto schuldquote voor de jaren 2018-2028. Met de houdbaarheidstest kan worden bepaald welk bedrag aan structurele bezuinigingen nodig is om de stijging van de netto schuldquote te stoppen en de netto schuldquote weer onder het gewenste niveau te brengen. Wij zijn van mening dat de houdbaarheidstest een goed beeld geeft van de robuustheid van de financiële positie van de gemeente, enerzijds via de ontwikkeling van de schuldquote zonder aanvullende bezuinigingen en anderzijds met de omvang van de bezuinigingsmaatregelen die nodig zijn om het tij de keren.

Het invullen van de houdbaarheidstest kost veel minder tijd dan het uitvoeren van de stresstest. De houdbaarheidstest komt elk jaar in het voorjaar beschikbaar (in 2018 was dit eind mei en in 2019 eind maart). Na het verschijnen van de houdbaarheidstest vullen we deze in en leggen we de uitkomsten voor aan de raad. Indien mogelijk betrekken we het bij de besluitvorming over de voorjaarsbrief / meerjarenbeeld.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

De belangrijkste uitgangspunten die zijn opgenomen in de geactualiseerde kadernota zijn besproken in het auditcommittee van 10 juli 2019.

Het auditcomité kan zich vinden in het terugbrengen van het aantal reserves dat meetelt voor het weerstandsvermogen. Daarbij werd aangegeven dat het niet moet leiden tot een beperkter inzicht in welke middelen beschikbaar zijn en hoe de beschikbare middelen zich verhouden tot de risico's. Wij denken dat we met het terugbrengen van de reserves het inzicht in welke middelen beschikbaar zijn voor het opvangen van risico's juist vergroten. De middelen zitten niet meer in verschillende reserves, maar in één algemene reserve. Daarbij is in één oogopslag duidelijk hoeveel er in de reserves die meetellen voor het weerstandsvermogen zit. Het hebben van meerdere reserves kan ook de indruk wekken dat de middelen in de reserve bedoeld zijn voor een bepaald risico op een beleidsterrein. Dit is echter niet het geval. De middelen in de reserves die meetellen voor het weerstandsvermogen kunnen worden ingezet voor het opvangen van alle risico's, dus ook voor risico's op andere beleidsterreinen.

Het auditcomité kan zich ook vinden in het hanteren van een ondergrens van €25 miljoen voor de reserves in het weerstandsvermogen (de algemene reserve). Deze komt in de plaats van de minimum omvang van de AER van €20 miljoen. De middelen in de algemene reserve zijn direct inzetbaar.

Het auditcomité kan zich ook vinden in het invoeren van een streefwaarde voor de harde reserves in het weerstandsvermogen. Deze kan worden gebaseerd op een percentage of een absoluut bedrag. Ook in de overige uitgangspunten kan het auditcomité zich vinden. Aangeven wordt dat er politiek verschil van mening is over de mogelijkheid de verhoging van de OZB met 5% te blijven hanteren als onderdeel van het beschikbaar weerstandsvermogen.

Financiële consequenties

In de nota worden de uitgangspunten vastgelegd voor het bepalen van het benodigde en beschikbare weerstandsvermogen en bepaald de raad wat de minimale omvang van het weerstandsvermogen moet zijn. Dit heeft geen directe financiële consequenties.

In de kadernota stellen we voor de reserve kunst op straat niet meer tot het beschikbaar weerstandsvermogen te rekenen. Het beschikbaar weerstandsvermogen neemt hierdoor af met €361.000. Op langere termijn is het effect beperkt aangezien in het beschikbaar weerstandsvermogen al rekening werd gehouden met de inzet van de reserve.

Daarnaast wordt geadviseerd om onderwijshuisvesting als een bijzonder resultaat te presenteren. Toekomstige resultaten onderwijshuisvesting worden dan niet meer betrokken worden bij de integrale afweging. Voor- en nadelen worden verrekend met de reserve onderwijshuisvesting. De middelen in de reserve onderwijshuisvesting kunnen niet meer meegenomen worden in het beschikbaar weerstandsvermogen. Om te voorkomen dat het weerstandsvermogen vermindert, wordt voorgesteld de middelen in de reserve onderwijshuisvesting die nu aan het beschikbaar weerstandsvermogen worden toegerekend (€1,212 miljoen) over te hevelen van de reserve onderwijshuisvesting naar de algemene reserve. Daarmee blijft het beschikbaar weerstandsvermogen op niveau. De middelen die nu worden onttrokken aan de reserve onderwijshuisvesting, zullen na 2023 weer moeten worden aangevuld uit de algemene middelen.

Overige consequenties

Met de vaststelling van de Kadernota Weerstandsvermogen en Risicomanagement 2020 vervalt de Kadernota weerstandsvermogen en risicomanagement uit 2016.

Voorgesteld wordt de gemeentelijke reserves die meetellen tot het weerstandsvermogen over te hevelen naar de algemene reserve. Behalve de algemene reserve kunnen dus alle reserves die werden gerekend tot het weerstandsvermogen vervallen. Dit wordt geëffectueerd in de rekening 2019 en wordt vastgelegd in toekomstige paragrafen weerstandsvermogen van begroting en rekening. Indien in een verordening of nota wordt verwezen naar een afzonderlijke reserve (bijvoorbeeld in de verordening grondbank) komt daarvoor de algemene reserve in de plaats. Bij de actualisatie van de desbetreffende nota's en verordeningen wordt deze wijziging meegenomen.

Lange Termijn Agenda

De kadernota staat op de LTA van de raad (eerste kwartaal 2020).

Format instellen reserve	
Directie	Concerndirectie
Naam reserve	Algemene bestemmingsreserve
Doel	De algemene bestemmingsreserve is voor bestemde middelen, waarvoor geen afzonderlijke bestemmingsreserve is ingesteld. Toelichting Bestemde middelen tellen niet mee voor het beschikbaar weerstandsvermogen. Op dit moment zitten er ook bestemde middelen in reserves die meetellen voor het beschikbaar weerstandsvermogen. Door de bestemde middelen op te nemen in een afzonderlijke bestemmingsreserve is in een oogopslag duidelijk welke middelen meetellen voor het beschikbaar weerstandsvermogen (deze zitten in de algemene reserve) en welke middelen bestemd zijn (deze zitten in de algemene bestemmingsreserve).
Beklemd reserve Ja/Nee	Nee
Rentetoevoeging Ja/Nee	Nee
Standaardpercentage of afwijkend percentage?	n.v.t.
Maximale omvang	n.v.t.
Verwachte einddatum	Doorlopend
Instellen bij begroting, VGR, rekening of in eigen raadsvoorstel?	Raadsvoorstel kadernota weerstandsvermogen en risicomanagement 2020.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Dit raadsvoorstel is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.